

CHI PHÍ HỢP LÝ KHI TÍNH THUẾ THU NHẬP DOANH NGHIỆP TRONG BỐI CẢNH ĐẠI DỊCH COVID-19

VÕ HỒNG HẠNH

Xác định chi phí hợp lý khi tính thuế thu nhập doanh nghiệp là vấn đề quen thuộc trong công tác kế toán. Tuy nhiên, trong bối cảnh đại dịch Covid-19 diễn biến phức tạp đã phát sinh một số khoản chi phí khác. Vậy doanh nghiệp sẽ ghi nhận những khoản chi phí này như thế nào? Từ các quy định của pháp luật, bài viết trình bày và xác định những chi phí hợp lý khi tính thuế thu nhập doanh nghiệp trong thời kỳ đại dịch Covid-19.

Từ khóa: Chi phí hợp lý, thuế thu nhập doanh nghiệp, kế toán, doanh nghiệp

ALLOWABLE EXPENSES IN CORPORATE INCOME TAX CALCULATION DURING THE COVID-19 PANDEMIC

Vo Hong Hanh

Determining allowable expenses when calculating corporate income tax is a familiar problem in accounting. However, in the context of the complicated development of the Covid-19 pandemic, a number of other expenses have arisen. So, how will the business record these? From the provisions of the law, the article presents and identifies allowable expenses when calculating corporate income tax during the Covid-19 pandemic.

Keywords: allowable expenses, corporate income tax, accounting, business

Ngày nhận bài: 24/6/2021

Ngày hoàn thiện biên tập: 1/7/2021

Ngày duyệt đăng: 7/7/2021

Chi phí hợp lý khi tính thuế thu nhập doanh nghiệp

Thuế thu nhập doanh nghiệp (TNDN) là loại thuế trực thu, đánh vào thu nhập chịu thuế của DN bao gồm thu nhập từ hoạt động sản xuất, kinh doanh hàng hóa, dịch vụ và thu nhập khác theo quy định của pháp luật.

Chi phí hợp lý được trừ là những chi phí cần thiết trong quá trình sản xuất, kinh doanh của DN như: Chi phí khấu hao tài sản cố định, chi phí mua nguyên vật liệu, chi phí tiền lương, chi trợ cấp... và có đủ hóa đơn, chứng từ hợp pháp.

Theo Thông tư số 78/2014/TT-BTC ngày 18/6/2014 của

Bộ Tài chính hướng dẫn thi hành Nghị định số 218/2013/NĐ-CP ngày 26/12/2013 của Chính phủ quy định và hướng dẫn thi hành Luật thuế TNDN thì các đối tượng phải nộp thuế TNDN bao gồm: DN được thành lập theo quy định của pháp luật Việt Nam, DN được thành lập theo quy định của pháp luật nước ngoài (sau đây gọi là DN nước ngoài) có cơ sở thường trú hoặc không có cơ sở thường trú tại Việt Nam; Tổ chức được thành lập theo Luật Hợp tác xã; Đơn vị sự nghiệp được thành lập theo quy định của pháp luật Việt Nam; Tổ chức khác có hoạt động sản xuất, kinh doanh có thu nhập.

Căn cứ Điều 4 Thông tư số 96/2015/TT-BTC ngày 22/6/2015 của Bộ Tài chính hướng dẫn về thuế TNDN tại Nghị định số 12/2015/NĐ-CP ngày 12/2/2015 của Chính phủ hướng dẫn việc xác định chi phí được trừ, không được trừ khi tính thu nhập chịu thuế TNDN thì các khoản chi phí không được trừ gồm:

Điều 4, sửa đổi, bổ sung Điều 6 Thông tư số 78/2014/TT-BTC (đã được sửa đổi, bổ sung tại Khoản 2, Điều 6 Thông tư số 119/2014/TT-BTC và Điều 1 Thông tư số 151/2014/TT-BTC) như sau:

Điều 6, các khoản chi được trừ và không được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế: Trừ các khoản chi không được trừ nêu tại Khoản 2 Điều này, DN được trừ mọi khoản chi nếu đáp ứng đủ các điều kiện sau: Khoản chi thực tế phát sinh liên quan đến hoạt động sản xuất, kinh doanh của DN; Khoản chi có đủ hoá đơn, chứng từ hợp pháp theo quy định của pháp luật; Khoản chi nếu có hoá đơn mua hàng hoá, dịch vụ từng lần có giá trị từ 20 triệu đồng trở lên (giá đã bao gồm thuế giá trị gia tăng - GTGT) khi thanh toán phải có chứng từ thanh toán không dùng tiền mặt.

Chứng từ thanh toán không dùng tiền mặt thực

hiện theo quy định của các văn bản pháp luật về thuế GTGT...

Các khoản chi không được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế bao gồm: Các khoản chi không tương ứng với doanh thu tính thuế, trừ các khoản chi sau: Khoản chi có tính chất phúc lợi chi trực tiếp cho người lao động như: Chi khám chữa bệnh, y của bản thân và gia đình người lao động; chi nghỉ mát, chi hỗ trợ điều trị; chi hỗ trợ bổ sung kiến thức học tập tại cơ sở đào tạo; chi hỗ trợ gia đình người lao động bị ảnh hưởng bởi thiên tai, địch họa, tai nạn, ốm đau; chi khen thưởng con của người lao động có thành tích tốt trong học tập; chi hỗ trợ chi phí đi lại ngày lễ, tết cho người lao động... Tổng số chi có tính chất phúc lợi nêu trên không quá 01 tháng lương bình quân thực tế thực hiện trong năm tính thuế của DN...

Cách tính thuế suất thuế TNDN năm 2021: Mức thuế suất thuế TNDN năm 2021 được quy định tại Điều 11 của Thông tư số 78/2014/TT-BTC. Theo đó, mức thuế suất áp dụng cho tất cả các DN được thành lập theo quy định pháp luật Việt Nam là 20%.

Tại Nghị định số 44/2021/NĐ-CP ngày 31/3/2021 của Chính phủ, hướng dẫn thực hiện về chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN đối với khoản chi ủng hộ, tài trợ cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19, thêm một khoản chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN. Nghị định số 44/2021/NĐ-CP áp dụng đối với tổ chức, DN nộp thuế TNDN có khoản chi ủng hộ, tài trợ (bằng tiền, bằng hiện vật) cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 tại Việt Nam và các khoản chi ủng hộ, tài trợ này phải được gửi thông qua các đơn vị nhận ủng hộ, tài trợ.

Chi phí phát sinh liên quan đến thuế thu nhập doanh nghiệp do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19

Thời gian qua, đại dịch Covid-19 đã ảnh hưởng nghiêm trọng đến kinh tế - xã hội của tất cả các quốc gia trên thế giới. Nền kinh tế Việt Nam có độ mở lớn, hội nhập quốc tế ngày càng sâu rộng, nên chịu nhiều tác động tiêu cực của dịch bệnh. Các hoạt động sản xuất, cung ứng và lưu chuyển thương mại, hàng không, du lịch, lao động và việc làm bị đình trệ, gián đoạn. DN là đối tượng chịu ảnh hưởng nặng nề, nhiều DN phải tạm ngừng hoạt động hoặc phá sản, giải thể, thu hẹp quy mô sản xuất kinh doanh.

Trước tình hình dịch bệnh Covid-19 diễn biến còn phức tạp, các DN Việt Nam đã và đang phát sinh một số chi phí để hỗ trợ và tuân thủ yêu cầu phòng chống dịch bệnh Covid-19, trong đó bao gồm các khoản chi phí

sau: Chi phí cách ly tập trung cho các chuyên gia nước ngoài; Chi phí xét nghiệm khám, điều trị cho các chuyên gia nước ngoài; Chi cho người lao động bị ảnh hưởng trong thời gian giãn cách xã hội do dịch bệnh Covid-19; Chi ủng hộ, tài trợ cho các hoạt động phòng, chống dịch Covid-19; Chi phí khấu hao tài sản cố định tạm dừng hoạt động do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19.

Ngày 26/11/2020, Tổng cục Thuế đã ban hành Công văn số 5032/TCT-CS về chi phí cách ly phòng, chống dịch bệnh Covid-19 của chuyên gia nước ngoài cho mục đích thuế TNDN và thuế thu nhập cá nhân (TNCN). Trong đó, hướng dẫn cụ thể, đối với các chi phí phát sinh cho chuyên gia người nước ngoài nhằm phòng, chống dịch bệnh Covid-19 như: chi phí cách ly tại khách sạn, chi phí mua vé máy bay, chi phí xét nghiệm Covid-19, nếu thực hiện theo đúng các quy định hiện hành về thuế TNDN (Thông tư số 78/2014/TT-BTC, Thông tư số 96/2015/TT-BTC) và có đầy đủ hóa đơn, chứng từ và thanh toán, sẽ được tính vào chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN.

Trường hợp trong đợt dịch Covid-19, DN có phát sinh một số khoản chi như mua khẩu trang, nước sát khuẩn, một số phụ kiện bảo hộ và chi xét nghiệm các bệnh truyền nhiễm cho nhân viên để phòng ngừa lây nhiễm vi rút Covid-19... nếu khoản chi ghi rõ tên cá nhân hưởng thì khoản chi này tính vào thu nhập chịu thuế TNCN; nếu khoản chi không ghi rõ tên cá nhân hưởng mà chi chung cho tập thể người lao động thì không tính vào thu nhập chịu thuế TNCN.

Các khoản chi trên là các khoản chi trực tiếp cho người lao động ngoài các khoản chi lương thưởng đã thỏa thuận và phù hợp với quy định của pháp luật nhằm cải thiện, nâng cao đời sống vật chất, tinh thần cho người lao động được xác định là chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN nếu đáp ứng quy định tại Khoản 1, Điều 4 Thông tư số 96/2015/TT-BTC nêu trên và tổng số chi có tính chất phúc lợi không quá 1 tháng lương bình quân thực tế trong năm tính thuế của DN.

Trong bối cảnh khó khăn, nhiều DN, tổ chức trên khắp mọi miền đất nước, cả ở trung ương và địa phương đã thể hiện tinh thần “tương thân tương ái”, hưởng ứng và chung tay cùng Nhà nước trong các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19, trong đó có việc ủng hộ, tài trợ bằng tiền, hiện vật (thuốc men, trang thiết bị y tế, lương thực - thực phẩm...), để hỗ trợ các đối tượng yếu thế trong xã hội chịu ảnh hưởng bởi dịch bệnh Covid-19.

Việc ủng hộ, tài trợ này là nghĩa cử tốt đẹp, mang tính nhân đạo cao cần được động viên, khuyến khích,

đặc biệt là khi dịch bệnh Covid-19 vẫn còn diễn biến nghiêm trọng, phức tạp.

Pháp luật về thuế TNDN hiện hành đã có quy định cho phép DN, tổ chức được tính vào chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế đối với một số khoản chi ủng hộ, tài trợ. Tuy nhiên, đối với khoản chi ủng hộ, tài trợ của DN, tổ chức cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19, trong đó có một số khoản chi mới phát sinh trong thực tế thời gian qua thì chưa được quy định tính vào chi phí được trừ.

Để thể hiện sự động viên, khuyến khích của Nhà nước đối với tinh thần chung tay của DN, tổ chức cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 trong thời gian qua, cũng như thời gian tới, đảm bảo cơ sở pháp lý cho việc thực hiện; góp phần giải quyết khó khăn của DN, tổ chức trong bối cảnh chịu ảnh hưởng chung của dịch bệnh Covid-19, Bộ Tài chính đã trình Chính phủ trình Quốc hội cho phép các khoản chi của DN, tổ chức để ủng hộ, tài trợ cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 được tính vào chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế theo quy định của Luật Thuế TNDN.

Được sự chấp thuận của Quốc hội, Chính phủ đã giao Bộ Tài chính xây dựng dự thảo trình Chính phủ ban hành Nghị định hướng dẫn thực hiện về chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN đối với khoản chi ủng hộ, tài trợ của DN, tổ chức cho hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19.

Theo Bộ Tài chính, tổng giá trị các khoản ủng hộ, tài trợ của DN, tổ chức cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 tại các địa phương tại Việt Nam đã thực hiện trong thời gian qua là khá lớn (trên 800 tỷ đồng). Việc cho phép DN, tổ chức được tính vào chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN thì dự kiến sẽ giảm thu ngân sách nhà nước khoảng 170 tỷ đồng. Tuy nhiên, việc thực hiện giải pháp này thể hiện sự động viên, khuyến khích của Nhà nước đối với tổ chức, DN cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 trong thời gian tới, góp phần tăng cường, lan tỏa tình đoàn kết, yêu thương trong xã hội.

Ngoài ra, theo Nghị định số 44/2021/NĐ-CP, các khoản chi hỗ trợ dịch bệnh Covid-19 được coi là chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN như sau: DN được tính vào chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế TNDN đối với khoản chi ủng hộ, tài trợ bằng tiền, hiện vật cho các hoạt động phòng, chống dịch bệnh Covid-19 tại Việt Nam thông qua các đơn vị nhận ủng hộ, tài trợ. Đồng thời, trình Chính phủ ban hành Nghị định 52/2021/NĐ-CP ngày 19/4/2021 về tiếp tục gia hạn thời hạn nộp thuế, tiền thuê đất trong năm 2021 cho các đối tượng gặp khó

khăn do ảnh hưởng của dịch bệnh Covid-19.

Kết luận

Trong bối cảnh khó khăn do ảnh hưởng của dịch bệnh, Việt Nam đã triển khai nhiều giải pháp để hỗ trợ DN (từ miễn, giảm tiền thuê đất tới các gói hỗ trợ tài chính như: hạ lãi suất cho vay, cho vay không lãi suất trả lương cho người lao động)... Cùng với đó, Chính phủ, các bộ, ngành, địa phương càng quyết liệt hơn trong cải cách thủ tục hành chính, cải thiện môi trường kinh doanh thông thoáng, tạo thuận lợi hơn cho DN.

Theo cộng đồng DN, để hỗ trợ DN phát triển bền vững, Nhà nước cần tiếp tục có chính sách tạo thuận lợi hơn nữa cho DN tư nhân thời kỳ hậu đại dịch Covid-19. Đây là nền tảng giúp cộng đồng DN tìm cơ hội mới trong bối cảnh mới.

Có thể thấy, các giải pháp hỗ trợ DN, người dân; các giải pháp hỗ trợ về thuế, phí, lệ phí và tiền thuê đất được ban hành và triển khai thực hiện thời gian qua, là kịp thời, có tác động tích cực và được cộng đồng DN, người dân đánh giá cao; qua đó kịp thời tháo gỡ khó khăn, ổn định hoạt động sản xuất kinh doanh và duy trì tăng trưởng... thể hiện sự quan tâm của Chính phủ đối với cộng đồng DN và hỗ trợ hữu ích cho DN trong việc giảm tải gánh nặng tài chính trong bối cảnh dịch bệnh Covid-19.

Tài liệu tham khảo:

1. Chính phủ (2014), Nghị định số 44/2021/NĐ-CP ngày 31/3/2021 hướng dẫn thực hiện về chi phí được trừ khi xác định thu nhập chịu thuế thu nhập doanh nghiệp đối với khoản chi ủng hộ, tài trợ của doanh nghiệp, tổ chức cho các hoạt động phòng, chống dịch Covid-19;
2. Chính phủ (2021), Nghị định số 52/2021/NĐ-CP ngày 19/4/2021 gia hạn thời hạn nộp thuế GTGT, thuế thu nhập doanh nghiệp, thuế thu nhập cá nhân và tiền thuê đất trong năm 2021;
3. Bộ Tài chính (2015), Thông tư số 96/2015/TT-BTC ngày 22/6/2015 hướng dẫn về thuế thu nhập doanh nghiệp tại Nghị định số 12/2015/NĐ-CP ngày 12/2/2015 của Chính phủ quy định chi tiết thi hành luật sửa đổi, bổ sung một số điều của các luật về thuế và sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định về thuế và sửa đổi, bổ sung một số điều của Thông tư số 78/2014/TT-BTC ngày 18/6/2014, Thông tư số 119/2014/TT-BTC ngày 25/8/2014, Thông tư số 151/2014/TT-BTC ngày 10/10/2014 của Bộ Tài chính;
4. Bộ Tài chính (2014), Thông tư số 78/2014/TT-BTC ngày 18/6/2014 hướng dẫn thi hành Nghị định số 218/2013/NĐ-CP ngày 26/12/2013 của Chính phủ quy định và hướng dẫn thi hành Luật Thuế thu nhập doanh nghiệp;
5. <https://www.mof.gov.vn/webcenter/portal/>.

Thông tin tác giả:

ThS. Võ Hồng Hạnh - Trường Đại học Duy Tân
Email: honghanhvo1289@gmail.com